

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Remissvar 2025-04-25

Marcus Ekholm,
marcus.ekholm@karlstad.se

Remissvar - Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt

Dnr KS/2025:135 Dpl 1.1.4.4

Sammanfattning

Karlstads kommun har utsetts till remissinstans för Trafikverkets rapport, ”Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt”. Remissvar ska inkomma till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 30 maj 2025.

Karlstads kommuns remissvar

Karlstads kommun redogör för kommunens synpunkter i följande remissvar.

Motion till Sveriges Kommuner och Regioners kongress

Karlstads kommun och Region Värmland lämnade tillsammans in en motion till SKR:s kongress 2019 om att SKR, Sveriges Kommuner och Regioner, ska verka för att staten skyndsamt utreder det lämpligaste sättet att ge kommuner och/eller regioner möjlighet att upphandla flygtrafik.

Karlstads kommun framförde i motionen att staten bör driva regionala flygplatser eftersom det finns ett tydligt behov av kommunikationerna för att tillskapa en gynnsam näringslivsutveckling i hela landet. Eftersom statens ansvar har upphört, krävde kommunen att regelverket ändras så att kommuner och regioner kan besluta om allmän trafikplikt enligt EU:s lufttrafikförordning. Kommunen framförde vidare att regeringen ska ge regioner och kommuner förtroende att självständigt besluta om upphandling och finansiering av flygtrafik baserat på regionala förhållanden och finansiella förutsättningar.

Karlstads kommun förslog kongressen att besluta;

att, i första hand, Sveriges Kommuner och Regioner verkar för att staten återtar ansvaret för de regionala flygplatserna,

att, i andra hand, Sveriges Kommuner och Regioner verkar för att staten skyndsamt utreder det lämpligaste sättet för att ge kommuner och eller regioner möjlighet att upphandla flygtrafik.

Motionen bifölls på kongressen 2019, och SKR har sedan dess strukturerat jobbat utifrån motionens intentioner.

Karlstad Airports bidrag till Sveriges infrastruktur

Karlstad Airport är en viktig nod i Sveriges infrastruktur och totalförsvaret. Med sitt strategiska läge mitt i Skandinavien, nära norska gränsen och Väneren. Den moderna anläggningen, med 4E-klassning, ny banbeläggning och dygnet runt-bemanning, är redo för både civil och militär trafik – inklusive som möjlig Nato-flygplats.

Flygplatsen är redan tillfällig beredskapsflygplats, men har kapacitet och läge för att bli permanent del av Sveriges beredskapsstruktur. Närheten till MSB, Pliktverket och Myndigheten för psykologiskt försvar stärker rollen som samhällsnod. Dessutom ligger Svensk Luftambulans huvudkontor, flygskola och verkstad här, vilket gör flygplatsen central för vård och samhällsberedskap.

I ett läge där Värmlandsbanans enkelspår begränsar järnvägstrafiken fyller flyget en viktig funktion. Karlstad–Arlanda-linjen är avgörande för det exportberoende näringslivet i regionen. Karlstads kommun arbetar aktivt för att förbättra järnvägsinfrastrukturen, men utan finansiering inom överskådlig framtid är flyget ett fortsatt avgörande alternativ.

Karlstad Airport är också en föregångare inom hållbarhet. 2014 blev man först i världen att tanka ett kommersiellt plan med biobränsle, och är idag 90 procent fossilfri för att under 2025 nå målet om 100 procent. Flygplatsen har ambitionen att bli en elflygshubb mellan Oslo och Stockholm och är drivande i den nationella omställningen genom sitt engagemang i Fly Green Fund.

Med sin kapacitet, sitt läge och sina investeringar är Karlstad Airport en självklar del av Sveriges framtida infrastruktur.

Karlstads kommuns synpunkter på rapporten

Ekonomiskt ansvar och flexibilitet

Grundprincipen bör vara att staten upphandlar flygtrafik till de orter som har sämst tillgänglighet i Sverige. Karlstads kommun stödjer rapportens slutsatser om att kommuner och regioner bör få möjlighet att upphandla flygtrafik, då behovet redan nu är stort. Behovet kommer sannolikt att öka när exempelvis elflyg möjliggör regionala flygtransporter. För att detta ska vara möjligt måste staten säkra två grundläggande faktorer:

- Att staten tar ett betydligt större ekonomiskt ansvar för den grundläggande flygplatsinfrastrukturen på regionala flygplatser.

- Att en översyn av den allmänna statliga trafikplikten görs och anpassas för att bli mer flexibel och följa de förändringar som sker på den svenska flygmarknaden idag.
- Att staten ansvarar för omställningen till en hållbarare flygtrafik.

Revidering av tillgänglighetsmodellen

Karlstads kommun anser att Trafikverkets tillgänglighetsmodell och dess kriterier för statligt upphandlad trafik skyndsamt bör ses över. Sedan kriterierna fastställdes har säkerhetsläget i världen förändrats, behovet av beredskapsflygplatser och samhällsviktigt flyg har ökat, och den svenska flygmarknaden har ändrats i grunden. Karlstad och flera andra kommunala ägare till mellanstora regionala flygplatser står inför avgörande vägval för flygplatsernas framtid. Risker finns att denna samhällskritiska infrastruktur monteras ner och utarmar möjligheten för hela Sverige att leva.

Fler flyglinjer i Sverige behöver omfattas av allmän statlig trafikplikt till Arlanda, och staten behöver tillskjuta medel till Trafikverket för att kunna genomföra detta. Trafikverket bör få ett nytt uppdrag att skyndsamt utreda och föreslå nödvändiga förändringar, och detta bör ske i nära samverkan med kommuner och regioner.

Regionala behov och ekonomisk börda

Många regioner är beroende av goda flygförbindelser för att bibehålla konkurrenskraft, kompetensförsörjning och attraktivitet. Det är därför positivt om de själva kan påverka upphandlingen av flyglinjer utifrån sina behov. Karlstads kommun anser att Trafikverkets förslag om att pröva trafikplikt på flyglinjer utifrån flertalet begränsande faktorer riskerar att reellt hämma kommuners och regioners möjlighet att upphandla flygtrafik. Det är viktigt att beakta de positiva effekter som regionalt upphandlad flygtrafik kan ha för det lokala näringslivet, inklusive ökad ekonomisk tillväxt genom fler investeringar, ökad turism, förbättrad konkurrenskraft och möjligheter till regional utveckling. Karlstads kommun är positiva till att Trafikverkets beslut rörande icke-statliga linjer ska gå att överklaga.

Grön omställning

Sverige ska senast 2045 ha ett rikstäckande och fossilfritt transportnätverk som utnyttjar både mark och luftrum. Den konventionella flygplansflottan som då även använder biobränsle kommer att kompletteras och delvis ersättas av el- och vätgasdrivet flyg. Framtidens eldrivna flygplan kommer initialt att vara mindre, med plats för cirka 20 passagerare, och de kommer att flyga på kortare sträckor än dagens konventionella flygplan. En grön omställning av flyget är nödvändig, och det är därför viktigt att förändringar inom allmän trafikplikt för flyg även tar hänsyn till detta.

Karlstads kommun har samma inställning som SKR som ser ett stort behov av att staten redan nu förbereder sig för den gröna omställningen inom luftfarten och allmän trafikplikt. Dessutom anser Karlstads kommun att

staten ekonomiskt behöver stödja de regionala flygplatserna i omställningen. EU har beslutat om en klimatlag med klimatmål och satt upp ramar och styrmedelspaket inom Fit for 55. Idag begränsar EU:s lufttrafikförordning till exempel vilka krav som kan ställas vid upphandling för allmän trafikplikt, och det finns liten möjlighet att ställa miljökrav. Kommissionen håller för närvarande på med en översyn av lufttrafikförordningen, som beräknas vara klar 2027. Det finns därför nu en möjlighet att påverka hur framtidens EU-lagstiftning utformas så att den bättre leder till en grön omställning och når upp till EU:s klimatmål utifrån Fit for 55.

Sammanfattning av Karlstads kommuns synpunkter

Stöd för upphandling av flygtrafik: Karlstads kommun anser att en separat process för att hantera möjligheter till ytterligare icke-statliga flyglinjer är rätt väg att gå, vilket säkerställer större rådighet för kommuner och regioner.

Ekonomiskt ansvar och flexibilitet: Kommunen stödjer rapportens slutsatser om att kommuner och regioner bör få möjlighet att upphandla flygtrafik, då behovet är stort och förväntas öka med elflyg. Staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar för flygplatsinfrastrukturen och göra trafikplikten mer flexibel.

Revidering av tillgänglighetsmodellen: Trafikverkets tillgänglighetsmodell och kriterier för statligt upphandlad trafik bör ses över, med hänsyn till förändrat säkerhetsläge och ökade behov av beredskapsflygplatser. Fler flyglinjer bör omfattas av statlig trafikplikt till Arlanda.

Regionala behov och ekonomisk börda: Många regioner är beroende av goda flygförbindelser för konkurrenskraft och attraktivitet. Trafikverkets förslag riskerar att hämma kommuners och regioners möjlighet att upphandla flygtrafik.

Grön omställning: Sverige ska ha ett fossilfritt transportnätverk senast 2045, inklusive el- och vätgasdrivet flyg. Staten bör stödja regionala flygplatser ekonomiskt i denna omställning och påverka EU:s framtida lufttrafikförordning för att främja en grön omställning.

Kommunledningskontorets förslag till remissvar är framskrivet i samverkan med Karlstad Airport. Dialog har även skett med Region Värmland.

Linda Larsson
kommunstyrelsens ordförande

Ulrika K Jansson
kommundirektör